

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

**«ENN OM VI
KLEDDE FJELLET?»**
SA BJØRNSON

BESTILL MARKAKALENDEREN FOR 2012 – SE SISTE SIDE

NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)

Et utkast til planstrategi og planprogram for en samordnet areal og transportplan i Oslo og Akershus har vært ute på høring. Vi i NOA anser dette arbeidet som det viktigste overordnede grep i vår tid og har derfor avgitt en gjennomarbeidet uttalelse. Høringsutkastet gir etter vårt syn en god oversikt over problemstillingene og er derfor et godt grunnlag for planarbeidet.

Huken-saken humper og går ufortrødent videre. Denne redaktør nøler ikke med å hevde at Huken pukk- og asfaltverk i Lillomarka er det største markainngrepet i nyere tid. Det kan tåle sammenligning med kraftgater, vassdragsreguleringer og veiutbygginger. Området er fysisk tatt ut av Marka, det er goldt og ødelagt, og er ikke lenger til å gå i. Mang en grovruddøl vil si at dette hadde ikke skjedd i Vettakollen. I tillegg til naturens egenverdi, sogner ett hundre tusen mennesker til denne delen av Marka. Det skaper ikke helse, det skaper uhelse. Her får vi en systematisk oversikt over prosessen. Frode O. Hansen er med i en aksjonsgruppe som senere kunne bli kimen til et like aktivt lokallag for NOA i Groruddalen.

På Hagaløkka på Grorud har innpakkingskunstnere i Oslo Vei vært på ferde. Da Bjørnson foreslo at vi skulle

kle fjellet, mente han ikke med steinsprangnett. En oppsamlingsvoll ville ha vært nok, mener geologer og lokalbefolkningen. Fjellveggen har vært den flotteste i hele Oslo by. Må vi fortelle om hver eneste verneverdighet for at ikke et vesen skal tro at det ikke gjør noe at de ødelegger det? Leirfossen i Alna er prisverdig frilagte, men akk, også her er fjellveggen solid innpakket i steinsprangnett!

Turveiene og de grønne lungene er alles nærmeste nærmiljø. De gir kontakt med natur og fremmer folkehelsen. Villigheten til å bruke offentlige midler til turveier er merkbar i hele Oslo-området. I takt med nye turveianlegg, som i utgangspunktet skulle være et gode for friluftslivet, øker tvilen om det var slik vi ville ha det. Det har vært mange turveiåpninger med snorklipping, taler og hornorkester i det siste. Det er med blandede følelser at vi i natur- og friluftsforskningsorganisasjonene likevel må rope et varsko. Det er tydelig at noe ikke fungerer i planprosessen når man ser resultatene av arbeidet enkelte steder.

Oslo-budsjettet for 2012 er lagt frem og her gir styreleder noen førsteinntrykk før dette heftet går i trykken. Naturvernforbundet (NNV) holdt sitt landsmøte 26.–28. august, og

NOA møtte med en fyldig kontingent, og hadde i tillegg med seg representanter fra noen lokallag. Styreleder deler her sine kommentarer med leserne.

Naturvern innen EU. Vi er takknemlige for at Knut Bakkevig fortsetter å oppdatere oss om forhold i EU innen vårt interesseområde.

Frithjof Funder, redaktør

Innhold

- Nytt fra Vøienvolden
- Kommende arrangementer
- Areal- og transportplan
- Huken pukk- og asfaltverk
- Ravnkollveggen til fortvilelse
- Turveier til glede og frustrasjon
- Landsmøtet i Naturvernforbundet
- EU, EØS og naturvern
- Oslo-budsjettet 2012
- Jørgen Stubbesitter
- Sett og sakset
- Bokspalten

ONSDAGSFORUM

Onsdagsforum er NOAs møteserie om aktuelle og interessante tema. Fra og med 2012 vil dette bli et fast innslag på vårt program: Fra 15. januar og til påske, og fra 1. september til 1. desember vil det bli arrangert innemøter annenhver onsdag. Mellom påske og sommerferien blir onsdagsforum arrangert i friluft, som vandring, turer eller befaringer.

Til onsdagsforum inviterer vi kunnskapsrike personer som brenner for det de driver med, lar dem fortelle om dette i inntil en time, med påfølgende spørsmålsrunde og diskusjon. Møtene avsluttes etter to timer.

Vinteren 2012 skal vi se på Natur i Oslo og Akershus. Hvorfor er nettopp vårt område det aller rikeste området i Norge rent biologisk? Vi ser på naturgrunnlaget og ulike naturtyper – i husvarme fram til påske, og ut i den virkelige verden på våren.

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120, 0461 Oslo
Telefon 22 38 35 20 noa@noa.no www.noa.no
Bankgiro 1280.05.02347

Redaktør: Frithjof Funder, tlf. 22 21 14 71, e-post: hfunder@online.no
Redaksjonsassistent: Tom Ekeli, tlf. 47 40 01 81, e-post: tomekeli@online.no
Redaksjonen avsluttet 4. oktober 2011.

Forsiden viser Ravnkollveggen med steinsprangnettet. Vakkert? Foto: Red.
Forsidesitatet er hentet fra Bjørnsons "Arne" fra 1858.

© Naturvernforbundet i Oslo og Akershus 2011

All tekst i artiklene kan fritt gjengis med referanse til Naturvernforbundet i Oslo og Akershus' kvartalsskrift Grevlingen, årgang, nummer, artikkelforfatter og artikkel.

Fotografiene skal kun kunne gjengis etter innhentet tillatelse av fotograf og Grevlingens redaksjon.

ISSN 0803-6357

Grevlingen blir trykket på 100% resirkulert papir og er miljøvennlig produsert og derfor svanemerket.
Trykk: IT Grafisk Opplag: 5.100

Kommende arrangementer

(Hvis ikke tid og sted er angitt, sjekk www.noa.no)

Dugnad på Vøienvolden

NOA har økende aktivitetssnivå og vi trenger stadig litt mer plass og mer fleksibilitet i bruk av lokalene. I 23 år har vi vært i annen etasje på Vøienvolden, der vi trives godt som leietakere hos Fortidsminneforeningen. For at lokalene skal fungere best mulig, trenger vi å omorganisere en del, plassere deler av materialet på lager, utvide møterommet gjennom å flytte hyller og en del andre grep. Og hva er vel mer naturlig da, enn å kombinere med et lite rufs på vedlikehold og hovedrengjøring samtidig? Oppgaven er som skapt for en dugnad med praktisk anlagte naturvernere.

Så derfor: Du ønskes velkommen til en dugnad på Vøienvolden 30. november fra kl.18.00. En påmelding med navn og telefonnummer er ønskelig når vi skal organisere og bestille mat. Velkommen til innsats!

Oktober

19. Markagruppemøte kl.18.00 på Vøienvolden.
23. Frønsvollen: høytidelig åpning av nyoppført egenprodusert stokkhus kl.13.00!
26. Onsdagsforum: "Skog er mer enn bare trær – betraktninger om gamleskogens verdier" Professor Mikael Ohlson ved UMB. Mikael er spesielt opptatt av den gamle skogen og dens verdier. Han kommer til å snakke om skoghistorie; transformering av naturskog til produksjonsskog; gamle trær har stor biologisk betydning og spesielle verdier; etikk og moral. Sted og tid: Møterom hos Trafikanten, Jernbanetorget, kl.18.00.

November

1. Styremøte i NOA kl. 18.00 på Vøienvolden.
9. Onsdagsforum: "Skog og klima. Må Naturvernforbundet nyansere sitt syn på bioenergi?" Bjart Holtsmark, Statistisk Sentralbyrå. SSB har levert analyser som viser at naturvern og klimatiltak går godt sammen, og at skogbrukets gigantiske planer om å snau ned gammel skog for å erstatte den med ny, medfører enorme CO₂-utslipp i overskuelig framtid. Sted og tid: Potetkjelleren på Vøienvolden kl. 18.00.
12. Månedens tur: Garlaushøgda i Bærum. Oppmøte kl.12.00 på parkeringsplassen ved Stein Gård. Tur i et foreslått verneområde. Turleder: Øivind Grimmer fra NOAs Markagruppe.
16. Markagruppemøte kl. 18.00 på Vøienvolden.
23. Vi avslutter årets onsdagsforumserie, forhåpentligvis med et foredrag i tilknytning til veisalting, som er i ferd med å bli et meget stort problem for naturen langs hovedveiene og for grunnvannet. Følge med på www.noa.no så får du nærmere informasjon. Sted og tid: Møterom hos Trafikanten, Jernbanetorget, kl.18.00.
30. Dugnad på Vøienvolden kl.18.00.

Desember

6. Styremøte i NOA kl. 18.00 på Vøienvolden.
14. Markagruppemøte kl. 18.00 på Vøienvolden.
18. Julegløgg på Frønsvollen.

Januar

11. "Natur i Oslo og Akershus. Distriktets spennende geologi." Tom Segalstad, Geologisk museum.
25. "Natur i Oslo og Akershus. Bedre klima finner du ikke her til lands!"

Februar

8. "Natur i Oslo og Akershus. Et mangfold av liv."
22. "Natur i Oslo og Akershus: Fjorden og øyene."

Mars

7. "Natur i Oslo og Akershus: Eldgamle kulturlandskap."
21. "Natur i Oslo og Akershus: Mange slags skog."

Alle nyårets onsdagsfora holdes på Café Abel, Vestgrensa 2, 0851 Oslo. Møtene starter kl. 18.00. Det er hyggelig om folk kommer tidligere for å spise eller blir igjen etter møtet for en hyggelig prat. Det er selvsagt mulig å få kjøpt mat og drikke! Etter påske tar vi sikte på å avvikle våre onsdagsfora utendørs, med befaringer på fjorden, til grønne lunger og inn i skogen. Datoer, innledere og tittel på foredragene vil bli lagt fortløpende ut på www.noa.no og de som sender inn e-post-adresse kan få tilsendt påminnelser gjennom NOAs elektroniske nyhetsblad NOAs Ark.

Vår tids viktigste planarbeid i Oslo og Akershus

av Knut Frigaard, styreleder i NOA

Statspålagt samarbeid om arealdisponering og transport i Oslo og Akershus

I de senere år har det blitt mer og mer klart at organiseringen av Oslo og Akershus-regionen ikke er optimal for den befolkningen som bor her. Pressgrupperinger som Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) har i en årekkje påpekt mangler, særlig i lys av at befolkningen øker med 20 000 i året for de to fylker. NOAs anliggende har naturligvis vært å peke på hvilke verdier som går tapt ved forbruket av matjord, biologisk viktige områder og grønne lunger i vår region og hvilken innvirkning det har på folkehelsen og livskvaliteten til befolkningen.

Kommuner og fylker har planlagt ut fra snevre lokale interesser og ikke lagt tilstrekkelig vekt på hva som gavner befolkningen i fylkene som en helhet. I første rekke gjelder dette arealdisponering og transport. Regjeringen så at denne utviklingen ikke kunne fortsette og påla derfor fylkene å samordne sine areal- og transportplaner. Oslo og Akershus er ikke enestående i så måte. Den samme utvikling har vi hatt i hovedstadsområdet i Danmark, hvor også regjeringen har måttet gripe inn.

Et utkast til planstrategi og planprogram for en samordnet areal og transportplan i Oslo og Akershus foreligger nå og har vært på høring. NOA anser dette arbeid som det viktigste over-

ordnede grep i vår tid og har derfor avgitt en gjennomarbeidet uttalelse. Høringsutkastet gir etter NOAs syn en god oversikt over problemstillingene og er derfor et godt grunnlag for det videre planarbeid. Dette i motsetning til enkelte interessegruppers og fagmiljøers nokså ensprete syn på at enkelt tiltak kan løse regionens areal- og transportproblemer.

NOA konstaterer videre at utgangspunktet for planarbeidet er Samarbeidsalliansen for Osloregionens mål vedtatt 18. januar 2008 som fastslår blant annet at regionen skal konkurrere med andre regioner, i landet, i Norden og i Europa. Hvilket innebærer at en begrensning av befolkningstilstrømmingen og en demping av utbyggingstakten ikke er tema for dette arbeidet. På dette allerede vedtatte politiske grunnlag, som Carl I. Hagen og Rune Gerhardsen sluttet seg til på et møte den 22. juni 2011 i regi av NOA, la NOA frem sine bemerkninger til utkastet: Begrepet "bærekraft" innebærer at noen hensyn gis forrang fremfor alle andre hensyn, jf for eksempel Markalovens § 1 hvor friluftsliv, naturopplevelse og idrett er gitt forrang fremfor all annen virksomhet i Marka, så som landbruk, skogbruk, bergverk etc. NOA forutsetter at utkastets bruk av "bærekraft" ikke griper inn i Markalovens legal-

definisjon av begrepet og svekker den, men at bærekraftig utvikling, som i Markaloven, gis en eksplisitt definisjon knyttet til planarbeidet for å synliggjøre hvilke hensyn som gis forrang. NOA har fastslått i sin uttalelse at folkehelsen og livskvalitet må inn i målformuleringene, eventuelt som overordnede mål. NOA presiserer videre at skal målformuleringene ha noen effekt må målene konkretiseres og regionaliseres og tidfestes. Avgrensningen mellom grønne verdier og byggegrunn må kvantifiseres og gis et forholdstall, indikator, som angir forholdet mellom antall innbyggere og disponibel grønstruktur.

NOA har merket seg at ved valg av utbyggingsmodell utpeker konsentrert utvikling av byer seg, den såkalte knutepunktutbygging, antydningvis syv i Oslo og tretten i Akershus, fremfor videreføring av dagens kommuneplaner eller fortetting i mange knutepunkter. Hovedbegrunnelsen er så vidt man forstår at det ikke ville være noe behov for samordnet planlegging hvis dagens ordning virket tilfredsstillende, og at mange knutepunkter vil medføre mer transport og forurensning. NOA slutter seg til denne vurderingen, selv om dette vil medføre sterk nedbygging av grøntarealer enkelte steder, fordi en slik knutepunktvis arealut-

nyttelse forutsettes å begrense nedbyggingen av grønne områder i regionen totalt.

Fordi planen legger de facto premisser for det videre arbeid, mener NOA at det er viktig at alle virkninger av planen er kjent på dette stadiet. Det innebærer at konsekvensanalyser må

foretas der de reelle beslutninger og ikke bare de formelle vedtakene treffes. Det er som kjent kommunene som bestemmer arealdisponeringen i sitt område, og planen forutsetter derfor stor lojalitet av kommunene til gjennomføring av overordnede forutsetninger om arealdis-

ponering.

NOA tar også opp alle de nasjonale mål på området og presiserer tilslutt at biologisk mangfold må skilles ut som et eget punkt for å fange opp situasjonen i byggesonen. For øvrig vises til NOAs høringsuttalelse som ligger på hjemmesidene.

Huken pukk- og asfaltverk i Lillomarka

av Frode O. Hansen

Jeg er blitt bedt om å skrive noen ord i Grevlingen om status og framtidsutsikter for Hukenområdet i bydel Grorud, og i Lillomarka, der Huken pukk- og asfaltverk ligger. Jeg er med i styret i Lillomarkas Venner og med i Aksjonsgruppa Stopp Huken – Vern Marka.

Jeg går ut fra at de fleste leserne har hørt om Huken og den mangeårige kampen som har vært ført for å hindre utvidelse av bruddet innover i Marka, og for en endelig avvikling og nedleggelse, men tar allikevel med noen ord om bakgrunnen.

Bakgrunn

Kampen har vært ført både for å redde viktige rekreasjonsområder i Lillomarka og de store boområdene som i flere tiår har vært belastet med støy, forurensning og tungtrafikk fra dette industrianlegget. Det har vært stor misnøye og mange protester opp igjennom årene uten at dette har hjulpet. De fleste hadde nok slått seg til ro med at det måtte ta slutt når bruddet var uttømt eller driftsperioden var utgått. Men den gang ei, for i 2005 annonserte

Oslo Vei planer om å utvide bruddet nærmere 400 meter videre innover i Lillomarka og holde på med drift helt fram til 2060. En slik utvidelse ville ødelagt store naturområder, blant annet et verneområde for friluftsliv, og ville sterkt forringe friluftsopplevelsen lenger inne i skogen.

Da sprakk det for mange, inkludert meg. Planene skulle aktivt bekjempes! Representanter fra flere organisasjoner boikottet tidlig Oslo Veis forsøk på å lokke befolkningen i en felle (bl.a.

med en såkalt miljøtunnel som agn). Aksjonsgruppa "Stopp Huken – Vern Marka" så dagens lys, med Lillomarkas Venner som en av initiativtakerne. Siden har det gått slag i slag, med nedturer i sterk fortvilelse og oppturer når delseire var nådd.

Aksjonsgruppa har ikke sittet med hendene i fanget og ventet på neste trekk fra motparten, men i stor grad vært proaktiv og offensiv, ikke minst ved å gjøre egne undersøkelser, sende klager og brev til diverse myndigheter,

Her har pukverket tatt seg godt til rette i Lillomarka. Utsyn mot Groruddalen og Østmarka.

Foto: Frode O. Hansen.

som Plan- og bygningsetaten (PBE), Fylkesmannen i Oslo og Akershus (FMOA) og Miljøvern-departementet. Det har underveis vært flere deputasjoner med beslutningstakere i rådhuset.

I 2009 fant vi grove ulovligheter

Tidlig i 2009 ble de gamle nedstøvede reguleringspapirene for reguleringsplan S-1859 (dvs. nordre Huken) hentet fram fra PBEs arkiver. Det tok litt tid før det gikk opp for oss at virkeligheten i steinbruddet var langt fra det reguleringsplanen forutsatte. Det mest åpenbare bruddet på reguleringsplanen var at det var sprengt ut loddrette kanter istedenfor "avtrappende skråninger 1:1,5" (tilsvarer ca. 37 graders helling). Vi sendte klagebrev til PBE.

På høstparten sammenliknet vi kart og satellittbilder med reguleringskartet og fant ut at ulovlighetene var betraktelig grovere enn først antatt. Et parkbelte på 50 x ca. 220 meter, samt en bit av Marka utenfor parkbeltet, var rett og slett sprengt bort. Vi beregnet de ulovlige uttakene til totalt ca. 3 millioner tonn (1 mill. m³). Etter et nytt klagebrev til PBE, sendte PBE i desember 2009 et varsel om oppretting og tvangsmulkt til Oslo Vei. Klagebrevene til PBE var starten på en ulovlighetssak i PBE som har resultert i en stor mengde dokumenter. For eventuelt interesserte kan man få innsyn i dokumentene ved å gå inn på byggesak 200913986 på PBEs nettsider.

Ett av dokumentene er en rapport fra Oslo Oppmåling AS som på oppdrag fra Oslo Vei har gjort målinger og beregninger. Deres beregninger bekrefter langt på vei aksjonsgruppas beregninger

av ulovlige uttak. Vi kjenner til at PBE sommeren 2010 jobbet med et vedtak, men denne prosessen er uforståelig nok stoppet opp. I en så alvorlig sak finner vi det underlig at Oslo kommune unnlater å gjøre tiltak for å rydde opp i så grove ulovligheter.

Oslo Vei politianmeldes, mars 2010

Dette var en av grunnene til at det ble tatt initiativ til å politianmelde Oslo Vei for brudd på reguleringsplanen og plan- og bygningsloven, miljøkriminalitet og økonomisk kriminalitet. Politianmeldelsen fra seks ulike organisasjoner, inkludert NOA og Lillomarkas Venner, ble levert i mars 2010. I et brev av 17.8.2010 meddeler Oslo politikammer imidlertid at "anmeldelsen i dag blir henlagt, grunnet mangel på bevis. Saken vil bli gjenopptatt dersom Plan- og bygningsetatens kontrollmålinger skulle avdekke en straffbar handling."

Jeg går ut fra at politiet har vært i kontakt med PBE når de skriver det på denne måten, men ingenting har skjedd på denne fronten. Purringer har heller ikke gitt resultater. Dette var en av grunnene til at sju organisasjoner politianmeldte Oslo kommune den 13. september i år. En annen grunn var at de ulovlige uttakene startet før Oslo Vei ble stiftet som aksjeselskap i 2001. Oslo Vei videreførte ulovlighetene, og har sannsynligvis levd på ulovlig uttatt stein siden selskapet ble dannet.

Politikerne kommer i bevegelse, bystyret gjør vedtak i november 2010

Rødt, SV og Venstre har støttet vår sak hele veien, men en knapp uke etter at politianmel-

delsen ble bekjentgjort vedtok Oslo Arbeiderparti å gå imot utvidelsen og for å utarbeide en plan for etterbruk av området. Dette var et signal om at det var flertall i bystyret mot utvidelse og for nedleggelse. SV grep muligheten ved å sende et privat forslag (dette var vel SVs 3. private Hukensforslag!) som inneholdt pkt. 4 og 5 i bystyrevedtaket av 17.11.2010. (se nedenfor). En politisk prosess hadde startet, der vi blant annet bidro med deputasjon i Samferdsels- og miljøkomiteen. Kampen mot utvidelse ble kronet med seier da bystyret den 17. november 2010 vedtok skrinlegging av planene. Bystyrevedtaket besto totalt fem punkter:

1. Byrådet bes undersøke om Oslo Vei AS allerede på nåværende tidspunkt har tatt ut den steinmengden som virksomheten etter gjeldende reguleringer har tillatelse til å ta ut frem mot år 2021 (innen 1.1.2011)
2. Byrådet bes undersøke hvorvidt Huken pukk- og asfaltverk fortsatt tar i mot returafalt utover de mengder som er tillatt etter fylkesmannens vedtak av 17.09.2009 hvor det heter: "Maksimal mengde som kan mellomlagres skal til enhver tid ikke overskride 30.000 tonn returafalt/asfalt. Dette innebærer at Oslo Vei AS ikke kan ta i mot returafalt før eksisterende lager av returafalt er redusert til 30.000 tonn."
3. Byrådet bes underrette bystyrets organer om resultatet av disse undersøkelsene innen 01.01.2011.
4. Byrådet bes igangsette et prosjekt i samarbeid med lokale organisasjoner og bydel Gro-

rud om etterbruk av Huken pukk- og asfaltverk. Det skal særlig vurderes hvordan området kan bidra til gode natur-, kultur og idrettsopplevelser.

5. Oslo kommune ønsker ikke utvidelse av Huken pukk- og asfaltverk. Byrådet bes henstille til selskapet om å stanse arbeidet med utvidelsen.

Ingenting tyder på at Byrådet har gjort tiltak for å oppfylle noen av de tre første punktene. Punktene er ikke behandlet i Byrådets notater av 04.05.11 og 24.08.11. En viktig side ved Byrådets behandling, eller manglende behandling, er selvsagt sakens alvorlige realiteter i seg selv. Slik jeg ser det er de demokratiske (for ikke å si udemokratiske) aspektene like viktige. Bystyret er Oslos høyeste organ og Byrådet skal gjøre det Bystyret ber om.

I punkt 4 ligger det naturligvis implisitt at Huken skal nedlegges, men punktet er overhodet ikke berørt i Byrådets behandling.

Status

Siden har det skjedd en god del, her bare punktvis:

- Det faktum at det utvetydig ikke var mer stein å ta ut i nordre Huken (jf. S-1859) førte til at Oslo Vei påberopte seg retten til å ta ut stein i søndre Huken (jf. reg.plan S-1014). Dette på tross av at vedtak i 1973 av reguleringsplan S-1859 baserte seg på en forutsetning om avsluttet uttak i søndre Huken.
- PBE har utvetydig konkludert med at videre uttak i Huken ville kreve omregulering og søknad iht. markaloven.
- Kommuneadvokaten støttet Oslo Veis advokat, men byrådet har nektet oss innsyn i kommuneadvokatens vurderinger og begrunnelse.

• Næringsbyråd Sjøtveit skrev i et notat til finanskomiteen av 4. mai 2011 at "Ytterligere masseuttak i søndre del er ikke i strid med gjeldende reguleringsplan for dette området, men vil være søknadspliktig og behandles av plan- og bygningsetaten." Siste informasjon fra PBE er at de ikke har mottatt noen søknad fra Oslo Vei. Lillomarkas Venner har sendt klage til FMOA på byrådets åpning for uttak i søndre Huken.

• I mangel av stein i Huken startet Oslo Vei storstilt transport av stein fra Franzefoss, Bjønndalen bruk i Nittedal. Dette har ført til sterk merbelastning på boligområdene.

• På spørsmål fra aksjonsgruppa svarer FMOA slik mht. denne transporten ift. konsesjonen/utslippstillatelsen: "... tillatelsen er knyttet opp til produksjonen på Huken. Vi mener altså at konsesjonen er knyttet til uttak av steinmasser på Huken."

• På tross av FMOAs vedtak om en maksimumsgrense på 30.000 tonn returassfaltlager (ca. 250.000 tonn i dag), fortsetter Oslo Vei å ta imot returassfalt.

• Lillomarkas Venner og aksjonsgruppa har klaget på de to foregående punktene, men den samme praksisen fortsetter. Er det slik at Oslo Vei står over lover og regler?

• Næringsbyråd Sjøtveit har bedt Oslo Vei om å lage en utredning om konsekvensene for avvikling i hhv. 2012 og 2021. Vi tolker Oslo Veis utredning som en argumentsamling for fortsatt drift ved Huken.

• Det ser ut til å gå et rykte blant politikerne i rådhuset om at staten kan komme med innsigelser mot en nedlegging av Huken. Byråd Sjøtveit har gjentatte ganger kommet med slike syns-

punkter. Dette stammer trolig fra Oslo Veis utredning som inneholder formuleringer som kan misforstås.

• Advokat Nikolai Norman har på vegne av Lillomarkas Venner skrevet brev til Byrådet der han foretar en gjennomgang av relevante lover og påviser at mineralloven ikke inneholder noen bestemmelser som gir Direktoratet hjemmel til å pålegge uttak av masser. Det står eksplisitt i minerallovens § 47: "Det kan ikke letes og undersøkes i områder som omfattes av...(Markaloven)".

• I samme brev skriver advokaten at Oslo kommune er forpliktet til å avslutte virksomheten ved Huken innen september 2013, iht. markalovens § 8.

• Lillomarkas Venner har sendt klagebrev til FMOA der vi tar opp det ulovlige mottaket av returassfalt, samt klage på at asfaltverket i Huken ligger mye nærmere både bebyggelse og naturområder enn det den nye forurensningsforskriften tillater, med krav om at asfaltverket blir flyttet.

Forventninger til politikerne og lovverket

Markavenner og befolkningen i Groruddalen har store forventninger om at politikerne holder seg til det enstemmige bystyrevedtaket i bystyret i fjor; legger ned Huken og starter opp et etterbruksprosjekt. Men det er først når det er vedtatt en dato for nedleggelsen og etterbruksprosjektet er i gang at vi kan være helt sikre på Hukens endelige nedleggelse.

Oslo Vei og deres hjelpere har tydeligvis ikke gitt opp, sannsynligvis vil de forsøke å bearbeide enkelte partier og politikere til å snu, til tross for at

de har alle odds mot seg. Det virker noe paradoksalt når næringsbyråd Sjøtveit og Oslo Veier ut til å håpe og tro at staten på en eller annen måte kan komme med innsigelser mot nedleggelse, noe som altså er feil. Det er snarere tvert imot slik at staten (Stortinget) har pålagt kommunen å sørge for at virksomhet stemmer med markalovens formål senest fire år etter lovens ikrafttredelse.

Derfor er det svært viktig at det blir en rask avvikling, ellers kan i verste fall utvidelsesspøkelset komme tilbake igjen. Det vi må jobbe for i nærmeste framtid er en raskest mulig avvikling av Huken pukk- og asfaltverk. Mange av partiene har nedleggelse av Huken nedfelt i sitt partiprogram. Alle partiene har,

ikke minst under valgkampen, lagt prestisje i at Huken skal nedlegges, spørsmålet blir når. Under en valgduell i bydel Grorud foreslo Høyres representant (Solberg) nedleggelse om ett til to år, altså i overensstemmelse med markaloven. Dersom Venstre med sin styrkede posisjon i Bystyret, enten de kommer inn i Byrådet eller blir støtteparti, går vi ut fra at de vil holde sitt ord om en rask avvikling av Huken.

Framtidig bruk (etterbruk)

Det er kommet en del forslag til hva Hukenområdet skal brukes til når det er frigjort, mange av forslagene tar ikke hensyn til at området ligger i Marka, og at markalovens formålsparagraf gjelder.

Lillomarkas Venner har hatt en løs diskusjon om etterbruk. Det må være en selvfølge at det fylles opp med rene masser slik at de loddrette sidene blir til ufarlige skråninger. Ut over dette går foreløpige forslag ut på at det i nord som tilplantes til skog, og at området for eksempel kan være utgangspunkt for natursti og -skiløype, og orienteringssamlinger/-løp. Området kan ellers inneholde for eksempel løypetraseer tilknyttet Lillomarka arena, klatrevegger, ski utforbakker, akebakker etc. I områdene helt i sør er det en selvfølge at Alnaelva åpnes og kommer opp i dagen igjen, kanskje med et lite vannspeil. Muligheten for å sette ut fisk, til glede for barnehager, skoler og befolkningen bør utredes.

Markakalenderen jubilerer!

For tyvende gang utgir Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) en egen kalender fra Oslomarka. Tolv flotte bilder, tolv turforslag. Alt sammen vakkert tilrettelagt og trykket på miljøvennlig, resirkulert papir med god trykkekvalitet (Ja, vi var de første som trykket kalender på resirkulert papir – allerede i 1992-kalenderen). Ved å kjøpe Markakalenderen til deg selv og som en gave til venner, kolleger, turkamerater og andre du ønsker å vise en oppmerksomhet, støtter du NOAs uunnværlige Marka-arbeid og er selv med på å trygge Marka for etterkommerne.

Å ta vare på Marka har vært en av foreningenes hovedoppgaver i flere tiår. NOA står i bresjen for å ta vare på Markas natur- og opplevelseskvaliteter. Derfor er vi i fremste linje når det gjelder vern av områder og å stagge de verste utslagene av skogbrukets aktiviteter. At nær 7% av Marka er vernet etter Naturvernloven er i stor grad NOAs fortjeneste. At den nye Markaloven har fått en egen hjemmel for vern av områder av hensyn til folks opplevelse av naturen er NOAs idé, og nå i sommer registreres 35 større områder for vern – de fleste foreslått av NOA. Vi ønsker at flest mulig skal få oppleve skikkelig Marka-skau; skjortegran og krongle-furu, kunne gå over myke, grønne mosematter og raste ved urørte, idylliske tjern. Derfor gir vi ut egne brosjyrer og kart over slike eventyrskogområder og arrangerer turer og befaringer. Forslag om utvidelser av Markagrensa, arbeid mot ulike former for nedbygging

av naturen og bevaring av de eldgamle stiene og ferdsselsveiene står også høyt på NOAs dagsorden. I tillegg driver NOA et informasjonssenter for Marka på Frønsvoll i Nordmarka, der vi også skjøtter kulturlandskapet i samarbeid med Oslo kommune.

Alt dette arbeidet gjøres i hovedsak av frivillige krefter, men det trengs alltid et støtteapparat for å utløse de frivillige kreftene, all innsats krever et minimum av ressurser, og ofte er ressurstilgangen begrensende for aktiviteten. Det er her DU kan medvirke ved å kjøpe Markakalenderen.

ÅRETS JULEPRESANG!

For turkamertene er den et "must". Hyggelig gave til naboer og kolleger, venner og kjente. Hva med arbeidsgiveren din? Kanskje Markakalenderen kunne være en passende julegave til ansatte og forbindelser? Med tolv flotte turforslag kan folk få ideer til flotte turer i nærområdet og på den måten bidra til medarbeidernes helse og trivsel! Det er også mulig å levere kalenderen med lang bakpapp med firmalogo. Be om pris enten du ønsker logo eller stort antall! Bestilling og priser: Se baksiden av denne utgaven av Grevlingen! Eller send oss en e-post til noa@noa.no eller ring 22 38 35 20 mandag eller onsdag, kl 12 – 16.

Marka og NOA takker for at du hjelper oss å spre Markakalenderen!

Ravnkollveggen til fortvilelse

Landskapsmessig var den Gro-ruds store stolthet, den stupbratte fjellveggen som strekker seg fra Bergensveien og opp til Ravnkoll-platået. Den er (var) monumental. Lokalbefolkningen, bilister og helgedagsvandrere nøt synet av den når de beveget seg opp langs Bergensveien fra Grorud torg. Fjellveggen var et naturens kunstverk for dem som har sinn for slikt. Hvor i Oslo finner man ellers et slikt naturelement? Nå er veggen skjendet. Noen har pakket hele veggen inn i et svært løynefallende steinsprangnett med markert boltesikring. Det gir Gro-rud ytterligere et preg av anleggsplass. Det er bare å ta en titt rundt omkring, for eksempel nordre veiskjæring i Romsåsveien eller rett bak husene i Hagaløkka for den saks skyld. "I verste fall blir vårt stolte monument ikke mye å være stolt av lenger. Var det noen som snakket om identitetsskappende verdier på hjemstedet?",

skriver Lillomarkas Venner som mer enn noen har stått på for å hindre inngrepet. Beslutningen ble tatt uten at lokalbefolkningen ble varslet på forhånd og lokalpolitikere fikk komme på banen. Anke til Fylkesmannen hjalp ikke.

Grunnen til inngrepet var naturligvis redselen for ansvar ved skade på materiell eller personer ved steinsprang. Og steinsprang har det vært flere av. Sist i 2004 og 2007. Men hvor var geologene og myndighetene i 1997 da nye boliger ble godkjent her? Det burde da være måte på å være areal-effektiv.

Norges Geotekniske Institutt (NGI) konkluderte i sin rapport i september 2009 at det var to sikkerhetsmessig likeverdige alternativer; 1) en fangvoll basert på utvidelse av den fangvollen som var der, samt inngjerding som hindret adkomst inn til veggen, 2) fangvollen fjernes og hele

veggen sikres med steinsprangnett. Alternativ 2 var fire ganger så dyrt, og til stor sjenanse.

Leirfossanlegget – misèren med steinsprangnett fortsetter

I forbindelse med omfattende parkmessig oppgradering av turvei D9 langs Alnaelva fra Øvre Grorud og ned til Høla-løkka er også Leirfossen prisverdig langt på vei kommet frem i dagen igjen. Også i Leirfossjuvet er det en stupbratt fjellvegg. Fra et utsiktspunkt i front av fossen ville denne fjellveggen være en flott naturlig kontrast til all betongen i anlegget. Men nei. Trolig fikk man kalde føtter fordi man anla en passasje rett under fjellveggen– steinsprangnett var nødvendig. Passasjen var vel da unødvendig. Vakkert er det ikke, som dere ser av Tom Ekelis artikkel. Red.

Slik så Hagaløkka med Ravnkollveggen ut en gang.

TURVEIER TIL GLEDE OG FRUSTRASJON

av Tom Ekeli

I de senere år har det vært en økende erkjennelse blant våre folkevalgte om at turveier fremmer folkehelsen. Villigheten til å bruke offentlige midler til turveier er merkbar i hele Oslo-området. I takt med nye turveianlegg, som i utgangspunktet skulle være et gode for friluftslivet, øker tvilen om det var slik vi ville ha det. I løpet av 2010 og 2011 har det vært mange turveiåpninger i Oslo-området med snorklipping og hornørkester. Det er med blandede følelser at vi i natur- og friluftsansjonnene må rope et varsko. Det er tydelig at noe ikke fungerer i planprosessen når man ser resultatene av arbeidet på enkelte plasser.

Eksempel Lysakerelven

Til stor glede for turfolket ble arbeidet startet i 2009 med en ny turvei som skulle gjenopprette forbindelsen langs Lysakerelven forbi Jarfyllingen. Steinfyllingen ble anlagt i 1922 til stor forargelse. Nå endelig, tenkte vi, særlig etter åpningen av Fådpassasjen i 2010, har vi vunnet tilbake et attraktivt naturområde for det enkle friluftsliv. Bildet viser en anleggsvei som måtte til (ifølge entreprenøren) for å anlegge en bro ved elven. Veien er gravd rett inn i en verneverdig rasmarek.

Eksempel Holtekilen

Den 24. mai 2011 var det åpning av den nye delen av kyststien ved Holtekilen. Tilstede var både ordfører og miljøvernminister. Som bildet viser er turveien anlagt på en "brygge" i strandsonen. Naturvernforbun-

det i Bærum har vært svært kritisk til både graden av tilrettelegging og trasévalg. Den traséen som er valgt fører turgåerne svært nær en lokalitet av den sjeldne dragehodeplanten.

Eksempel Alnaleva ved Leirfossen og Hølaløkka

Den 14. september 2011 var turveitvalget i Oslo og Omland Friluftsråd på befaring langs Alnaleva fra Grorud t-banestasjon til Nordtvet gård. Her fikk vi blant annet se den gjenåpnede Leirfossen (bilde) og de arbeidene som der er gjort av tilrettelegging. Fossen ble lukket for 40 år siden på grunn av forurensing. Elva ble den gang lagt i rør og fossen stengt bak en betongvegg. Men det dominerende inntrykket i dag er fortsatt stål og betong. Mye kan være begrunnet ut fra at det er tekniske anlegg som er skjult i fjellet og i bakken. Likevel blir det flere tankers: Graden av fjellsikring, skal man kunne gå tørrskodd frem til fossen etc.?

Universell utforming

Det er fire hensyn som skal ivaretas ved anleggelse av turveier spesielt i naturområder:

Naturvern, Friluftsliv, Estetikk og Universell utforming. For et vellykket resultat må det bli en avveining av disse. Det synes klart at **universell utforming** har en sterk forankring i lovverk og forskifter. Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven forbyr diskriminering på grunn av nedsett funksjonsevne. Dette medfører store samfunnskrav til universell utforming. Selv om loven stiller strenge krav, er det langt fra slik at alle grøntarealer skal universelt utformes. I et rundskriv til loven går det fram at det går et skille mellom menneskeskapte og naturgitte forhold. Universell utforming gjelder ikke **naturgitte forhold**, det vil si omgivelser som ikke er gjenstand for utforming fra menneskenes side.

De andre hensynene har også sine lovverk, men da gjelder det vanligvis spesielt verneverdige

Parti fra Lysakerelven i dag.

Foto: Tom Ekeli.

Turvei-”brygge” i strandsonen i Holtekilen.

lokaliteter av nasjonal eller internasjonal interesse. I turveisaker er det ofte mer snakk om å bevare naturopplevelse og uberørthet blant annet for de som kanskje har brukt områdene før turveien ble anlagt. Det betyr at natur- og friluftsforslagene i større grad må minne myndighetene på § 5-1 i plan- og bygningsloven:

”Enhver som fremmer planforslag, skal legge til rette for medvirkning. Kommunen skal påse at dette er oppfylt i planprosesser som utføres av andre offent-

lige organer eller private. Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte.”

Vi må sørge for at ”interesser som ikke er i stand til å delta direkte” eller sagt med andre ord **Naturen**, får sin rettmessige plass i planlegging og prosjektering.

Fjellsikring, stål og betong ved Leirfossen.

GI EN SKATTEFRI GAVE TIL NOA, DA VEL!

Årsslutt og selvangivelsestid nærmer seg, og i den anledning minner vi om muligheten for å gi en skattefri gave til NOA. Alle som ønsker kan trekke fra inntil kr 12 000,- i gave til vår virksomhet. Minstebeløpet for innrapportering er kr 1500,-.

Mange og store oppgaver venter på NOAs innsats: Sluttspurten med vern av eventyrskogene etter Markaloven, ny skogbruksforskrift for Osloområdet, ny og overordnet areal- og samferdselsplan for Oslo og Akershus, tiltak for bevaring av trær og grønne lunger, og de mange og tunge regulerings-sakene og forslagene om ulike inngrep i naturen. Vi ønsker å være best mulig i stand til å møte alle disse utfordringene, og i tillegg gi medlemmene et bedre tilbud – i form av flere møter, turer og arrangementer, og bedre informasjon. Skal vi få det til må vi være mange som er med å trekke lasset og som bidrar på forskjellig vis. Naturen og NOA håper at du vil være med på laget og gi oss en hjelpende hånd!

Dersom du ønsker at gaven skal gå til et bestemt formål eller til ett av lokallagene, skriver du dette i meldingsfeltet på giroen, sammen med ”Skattefri gave”. Det er også viktig å skrive på personnummer (11 siffer), navn, adresse, postnummer og -sted. Når NOA mottar slike gaver blir de rapportert inn til skattemyndighetene, og du får et brev tilbake som bekrefter gaven, og kan benyttes som vedlegg til selvangivelsen. Naturen og NOA takker for all hjelp!

LANDSMØTET I NORGES NATURVERNFORBUND

av Knut Frigaard

Vår nasjonale paraplyorganisasjon, Norges Naturvernforbund (NNV), holdt sitt landsmøte 26.–28. august 2011 på Scandic Hotel Hamar. Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) møtte med en fyldig kontingent, og hadde i tillegg med seg representanter fra noen lokallag.

I forkant av landsmøtet sendte NOA inn skriftlige forslag om større økonomisk overføring til fylkeslagene, og forslag om enkelte endringer i arbeidsprogrammet og i prinsippprogrammet. NOA leverte også to begrunnede spørsmål til miljøvernminister Erik Solheim.

NOA begrunnet i det vesentligste sine innspill slik: Det er et misforhold mellom den økonomiske styrke til paraplyorganisasjonen med et budsjett på over 45 millioner kroner og de nitten fylkeslagenes økonomi på samlet under tre millioner, særlig fordi naturvern først og fremst er et lokalt anliggende og berører folk der de bor. Prinsippprogrammet bør ikke være for stort, og det bør ikke innføre nye begreper enn dem som allerede står i vedtektene etc. Arbeidsprogrammet er sentralstyrets styringsdokument for sekretariatet og bør ikke i en detaljert form behandles av landsmøtet. NOA ytret seg også om forbundets forslag om navneendring. Etter NOAs skjønn kan navneendringen innby til forvirring, og en sammenblanding av de juridisk og økonomisk uavhengig organisasjoner forbundet sentralt og lokallagene representerer.

De begrunnede spørsmålene til miljøvernministeren tok opp to av hovedsakene som NOA arbeider med: forholdet mellom naturvern og folkehelsen, og Stortingets pålegg til fylkene Oslo og Akershus om å utarbeide en felles plan for areal og transport i de to fylker. Befolkningsøkningen antas å medføre en utbygging for 400 000 mennesker i elleve knutepunkter i Akershus og syv i Oslo i de neste tyve år.

Under innleggene ble det klart at NOA med sin størrelse på geografisk område og befolkningsmasse, har andre problemer og utfordringer, enn de øvrige fylkeslag – også de fylkeslag med større byer i sitt område. Disse har, slik NOA forstår det, tilstrekkelig hjelp av sekretariatet sentralt, og ønsker ikke å styrke lagene på en måte som de frykter kan skade sekretariatet. Under landsmøtet ble det foretatt mindre endringer i forbundets arbeidsprogram og prinsippprogram. Så godt som alle NOAs forslag ble forkastet. Til å følge opp NOAs holdninger internt i forbundets organisasjon, lot NOA seg representere i forbundets landsstyre.

NOAs evaluering av Landmøtet går i hovedsak ut på et forslag om å tilnærme saksbehandlingen på Landsmøtet til saksbehandling og votering i folkevalgte organer. NOA foreslår også å gi mer taletid til fagsaker og til landsmøtedeltakerne.

EU, EØS OG NATURVERN I NORGE

av Knut Bakkevig

Miljøvern er blitt et meget viktig politikkområde i EU, med blant annet en lang rekke forordninger og direktiver. EUs politikk på dette området har selvsagt stor betydning for Norge, og det er naturlig å spørre: hva kan vi lære av EU, og hva kan EU lære av oss?

Miljøvern er et bredt felt, og EØS-avtalen omfatter store deler av feltet, men ikke alt. Utenfor EØS-avtalen faller først og fremst det klassiske naturvernet: vern av områder og vern og forvaltning av flora og fauna, det vil si de delene av naturvernet som har størst umiddelbar interesse for NOA. De sentrale direktivene her er Fugledirektivet og Habitatdirektivet. Fugledirektivet dreier seg om beskyttelse av ville fugler, og omfatter ca. 200 fuglearter. Habitat-direktivet har som formål å sikre biologisk mangfold gjennom bevaring av naturtyper og ville dyr og planter, med særlig vekt på å beskytte truede områder og arter. Et sentralt tiltak her er opprettelsen av nettverket Natura 2000, hvor det blant annet skal utpekes særskilte bevaringsområder i medlemslandene. Direktivene er såkalte minimumsdirektiver, det vil si at medlemsstatene har anledning til å innføre strengere regler.

Slik utviklingen har gått siden 1991 må det fra et miljøvernssynspunkt sies å være klart uheldig at naturvern er utenfor EØS-avtalen. Direktivene og Natura 2000-programmet har stor betydning for arbeidet med vern av verdifulle naturområder og arter i Europa. Den nye norske naturmangfoldloven gir nok et godt grunnlag for naturvernarbeidet i Norge. Men loven gir ikke i seg selv sikkerhet for dette – det avgjørende er hvordan den blir anvendt. Norske regler kan godt gi samme beskyttelse som i EU, men EU-reglene er mer presise og forpliktende.

Synspunktene ovenfor er hentet fra to publikasjoner som er kommet ut i år. Professor Hans Chr. Bugge har skrevet en rapport for Europautredningen om "EØS-avtalens rolle og betydning på miljøvernområdet", og Cathrine Aulie har skrevet en mastergradsavhandling om "Vern av naturmangfold i EU og Norge", publisert i Institutt for offentlig retts skriftserie nr. 3/2011.

OSLO-BUDSJETTET 2012

av Knut Frigaard

Oslo budsjettet for 2012 er lagt frem av byrådet og skal til politisk behandling frem til årsskiftet, da det vedtas av årets nyvalgte. Vi skal ikke pretendere at vi på en snau uke har klart å få mer enn et overflatisk inntrykk av et budsjett som balanserer på snaue 48 milliarder. Men her er noen subjektive førsteinntrykk:

NOA har engasjert seg særlig siste år i to hovedutfordringer; forholdet mellom naturvern og folkehelsen i vårt distrikt, initiert særlig av rapporten fra Miljødepartementet om Naturopplevelse, friluftsliv og vår psykiske helse og Areal og samferdsel i vårt distrikt initiert særlig av Stortingets pålegg til de to fylker om å utarbeide en felles plan for areal og transport.

Sett med disse briller kan det konstateres at hovedinntrykket er at "toget Oslo" nok er på riktig spor, men at det ikke går fort nok. Det har slik vi ser det, ikke riktig sunket inn i vårt politiske miljø at naturvern og friluftsliv har en mye større betydning for folkehelsen enn det vi har vært villig til å akseptere. Mentale lidelser vil snart over ta de smittsomme sykdommers plass som menneskenes sykdomsutfordring nummer to etter hjerte- og karsykdommene. Det er ingen tilfeldighet.

Men hvis vi aksepterer at slik er det bare, så må det innrømmes at budsjettet har mange positive trekk. Budsjettet er relativt lett å trenge inn i, men for vårt interessefelt blir det komplisert av en rekke omorganiseringer særlig på grunn av opprettelsen av Bymiljøetaten. Den er blitt formidabel og er ingen tilslutning til uttryk-

ket small is beautiful.

Budsjettet miljøprofil – klimaeffekter er behandlet i et eget avsnitt. De verbale formuleringer er det ikke noe å si på. Miljøsertifisering av kommunens virksomheter og insentiv for innbyggere og bedrifter for miljøvennlige løsninger. Og reduksjon i klimagassutslipp. 50 prosent frem til 2030. Imponerende, hadde det ikke vært for at det fra 2001–2009 var en vekst på 13 prosent som forklares ved befolkningsøkning på 25 prosent, og at staten ikke gjør nok. Det er kanskje ufint å nevne i denne sammenheng at innenlandsk konsum av varer og tjenester som forurenser i andre land, som har fire-femdoblet seg i de senere år, ikke teller med i regnskapet.

Byrådet gir en overbevisende gjennomgang av årsak og virkning samt botemidler når det gjelder utslipp fra transport – mobil forbrenning, overgang fra personbiltransport til kollektivtransport, overgang til miljøvennlig drivstoff og til sykkel, vedrørende sistnevnte settes det av 125 millioner til sykkelveinet i 2012 mot 108 millioner i 2011. Nevnes bør kanskje i denne forbindelse at ved årsskiftet 2010/2011 gjenstod 39 prosent av kommunens del av sykkelveinet (36,1 km) og at det gjennomsnittlig ble ferdigstilt 0,9 km i årene 2005–2010.

Oppvarming/kjøling eller stasjonær forbrenning får tilsvarende behandling. Kommunen faser ut sine oljefyrer inneværende år for 400 millioner kroner og gir tilsagn om tilskudd og lån til andre innenfor henholdsvis 65 mill kr.

og 65 mill kr. Gjennom et outsourcet apparat.

Deponeringsdirektivet fra Brussel nevnes ikke, men synes å ha en effekt likevel. Det investeres store beløp i håndteringen av Oslos søppel som nå er oppgradert til å være en ressurs og ikke lenger et problem.

Det satses store penger på å utbedring og sikring – som har vist seg nødvendig – samt å forbedre kvaliteten på Oslos drikkevannsfor- syning.

Sist men ikke minst, nevnes igjen den økende befolknings behov for rekreasjonsområder. Vi noterer oss intensjonen, men er bekymret for prisset på byens parker og grøntområder og på Marka. Vi er bekymret også for at produksjonen er outsourcet, men noterer at en slik løsning synes vellykket for klima og energifondet.

GULT DIKT

Nærmarka, kantareller

Ospebrus og sus av vind
bygger freden i mitt sinn,
mens jeg går i skogen inn.

Snesevis av gulldukater,
hundre gule brakateater
lyser, laver for min fot.
Sådannt giver helsebot.

av Jørgen Skaldespille Vogt

Red. kom.: Dette diktet sto i siste hefte med en trykkfeil som fullstendig ødela rytmen, noe den musikalske leser alt må ha merket seg. (Redaktøren er en slett korrekturleser. Huff.)

Jørgen Stubbesitter

Husker du Chingagook?

Husker du indianeren Chingagook? Han var 'the noble savage' i James Fenimore Coopers romaner. Han og hans sønn Uncas var fenomenale til å lese spor etter mennesker og dyr – en brukken kvist her og en løsnet stein der. Overalt kunne de se om det hadde vært en pote eller en morkasin som hadde vært der. Hårtuster og fjær supplerte inntrykket.

Jeg går og rusler i den kommende gondol- og skulpturparken med min trofaste følgesvenn, naboens puddelstise Leika. Neseborene vibrerer i iveren etter å ånde inn nye og ukjente dufter. Jeg på min side tar på et vis avskjed med en fri og naturlig skog kloss ved det opprinnelige Oslo, innkjøpt av kommunen i 1889 for at vi skal kunne "søge hen for at nyde frisk Luft og Adspredelse i en smuk Natur".

Vanligvis er mine rusleturer rammen om høytflyvende tanker, assosiasjoner og spinn om dette og hint, men her i skogen blir man ledet inn på ganske konkrete trusler. Ekebergskogen er svært lite brukt, slår en herværende kulturredaktør bombastisk fast etter å ha avsatt litt tid en pinsedag i en mark som hittil har vært ukjent for ham. Da er det Chingagook renner meg i hu, som det heter. Hvilke evner man da må ha. Er det fordi vi ikke setter spor etter oss, og ikke kaster fra oss tomme sigarettesker og fylte hundeposer? Og planene er et gode, fordi det også må ryddes i Ekebergskogen. Den har visstnok forfalt. Naturlig skog betyr forfall ... Godseieren kunne ikke sagt det bedre. 'Kratt' har blitt et fyord, som en innsender nevnte i forrige hefte. Det må ryddes opp. Kratt må vi få bort. Skriver altså kulturredaktøren.

Spør småfuglene som vil være trygge for haukene. Akkurat det vil gjerne jeg også, de tobente, altså. Høres vi av?

Sett og sakset

Lover og lover, fru Blom

Oslo Høyres leder Michael Tetschner har ikke noe religiøst forhold til markaloven, hevder han. I likhet med Willoch vil han gjerne bygge i Marka. Slik også Carl I. Hagen vil. Andre langt mer dum-kåte politikere har andre lover de ikke har religiøse forhold til.

Snøhvit inspirasjon

Snart vil den hvite anorakken byttes ut med engle-drakt og hun vil fare opp til himmelen, med mindre hun velger å slå seg til ro i en dal, eller kanskje bli til et fjell. Et sterkt og forutsigbart, hvitt fjell. Men først skal hennes nærvær utnyttes for alt det er verdt i et jevnt og rolig tempo mot målet – slutten av hennes reiser.

Gutt (17) om skituren med sin farmor, under spalten Si;D i Aftenposten 13. mars 2011.

Svært synd hvis de blir borte

En bie som returnerer til kubene med gode nyheter om et funn av nektar, oppfører en spesiell dans. Bienes dans forteller både om avstanden fra kubene til kilden for nektar og i hvilken retning andre bier må fly for å finne den.

Lauritz Sømme: Insektenes suksess.

En vellykket dyregruppe og dens tilpassing til miljøet, Oslo 1987.

Mye moro i gamle markabøker

Under en fest hvor enhver fikk en gåte å løse, fikk godseier Løvenskiold følgende spørsmål: Hvorfor kan man ikke smi på Bærums verk mens jernet er varmt? Hverken Løvenskiold eller noen annen kunne finne det rette svaret – det skulle nemlig være: Fordi Hammeren ligger i Maridalen.

Gunnar Raabe: Nordmarka og Krokkogen, Oslo 1947.

Forsiktig skremmeskudd i tilflyttingsdebatten i NOAs område

Norges suverent mest leste blad [Vi i villa, red. anm.] minner oss om at livet er et sammenhengende vedlikeholdsprosjekt. Deretter venter døden – og vannlekkasjer.

Redaksjonell inngress i Morgenbladet 17. desember 2010.

LOKALLAG I NOA

Send rettelser til red.

Naturvernforbundet i Asker:	Arild Jansen, Pb 332, 1371 Asker, 66846814, ariljans@online.no
Naturvernforbundet i Bærum:	Björg Petra Brekke, Caroline Øverlands vei 40 A, 1356 Bekkestua, 95894358, bpbpr@online.no
Naturvernforbundet i Fet:	Liv Grøtvedt, Rovenveien 47, 1900 Fetsund, 63885210, 92097204, liv.grotvedt@gmail.com
Naturvernforbundet i Lørenskog:	Margareta Bondevik, Løkenkollen 11, 1473 Lørenskog, 67902810, gretetrond@online.no
Naturvernforbundet i Nannestad/Gjerdrum:	Kåre Hombles, Sør-Kringler, 2030 Nannestad, 92696375, khombles@online.no
Naturvernforbundet i Nes:	Marit Frøystad, Myrullveien 4, 2150 Årnes, 63903193, 92463277, marifro@online.no
Naturvernforbundet på Nesodden:	Peter Schølberg, Pb 251, 1450 Nesoddtangen, 66914850, pschjo@hotmail.com
Naturvernforbundet i Nittedal:	Ivar Christensen, Lyngveien 9, 1482 Nittedal, naturvernittedal@gmail.com
Naturvernforbundet i Oppegård:	Mariella Memo, Pb 291, 1410 Kolbotn, 66807841, marimemo@online.no
Naturvernforbundet Oslo Nord:	Elin Tyse, Jutulveien 11, 0852 Oslo, 22690526, elintyse@c2i.net
Naturvernforbundet Oslo Vest:	Eystein F. Husebye, Pb 3157 Elisenberg, 0208 Oslo, 22141513, ey-f-hus@online.no
Naturvernforbundet i Skedsmo:	Elisabet Bolstad, Pb 27, 2001 Lillestrøm, 47623917, elisbo@gmail.com
Naturvernforbundet i Ski:	Stein Martinsen, Pb 232, 1401 Ski, 64872806, gaupstein@online.no
Naturvernforbundet i Vestby:	Kristian Vahl Østbye, Uglevn 15, 1555 Son, 64950099, 23462127, kristian.ostbye@idr.oslo.kommune.no
Naturvernforbundet i Ås:	Hans Erik Lerkelund, Pb 130, 1431 Ås, 98849397, helerk@start.no
Studentlaget i Ås:	Victoria Maria Kristiansen, victoria.kristiansen@student.umb.no
Oslo Studenlag av NU og NNV:	Jan Martin Andersen, jmanders@student.matnat.uio.no

Kontaktpersoner i kommuner uten lokallag

AURSKOG-HØLAND: Yvonne Ødegaard, Nannestadgata 1, 2000 Lillestrøm ENEBakk: Kjell Arild Ødegård, Vestbyveien 69, 1914 Ytre Enebakk, 47382810, tobjoelo@online.no FROG: Sylvi Ofstad Samstag, Badehusgaten 15, 1400 Drøbak, 64935943 OSLO ØST: Marit Bache, marit.bache@gmail.com RÆLINGEN: Tom Bengtson, Runiveien 15, 2005 Rælingen, 63839835, tbengt@broadpark.no SØRUM: Helge Njaa, Brinken 2, 1920 Sørumsand, 63827933

Nordmarksboka

Vekker en liten grevling
en sovende bjørn?

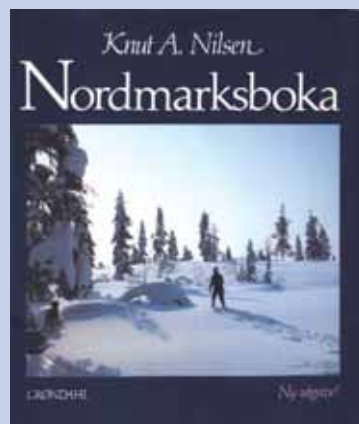
Den tanken har slått denne bokomtaler, og noen andre av oss som nå er landsbyeldster; kjenner man ikke lenger Nordmarksboka av Knut A. Nilsen? Han var Aftenpost-journalisten som ga inntrykk av å leve som nordmarksslusk. Beundringsverdig blant oss kontorister. Knuppers kalte han seg når det ikke skulle være så høytidelig. Boken er av dem som når du har lest en bit, ser opp fra boken og assosierer og gjenopplever egne turer og minner. Altså blant de gode lesestunder. Han nådde vel ikke frem til dem som skøyter og intervalltrener i "flommen fra Mylla til Kikut". Men oss puttsadelens beskjedne sønner og døtre nådde han til gagns.

Avsnittet Februar begynner slik: "Et nedsnødd veiskilt luter nordvestover, men der er ikke noen vei der vinterstid, enn si tråkket løype. Bare en langstrakt dyne opp koret i en katedral som heter Sandbekkdalen." Kommentar nesten unødvendig. Det må ha vært skogsrommet og de loddrette himmelstrebende linjene som inspirerte de første katedralbyggerne. (Og ikke omvendt, kunne Darwin P. ha sagt – unnskyld.) Ikke rart at en slik nordmarkstraver opplever sakrale stemninger, og har sine eventuelle gudstjenester der inne og klarer å formidle dem til oss.

Han viser gubbegleden ved å la fingeren løpe over nordmarkskartet og mimre: "Det hvitner av multeblostm rundt Kalvtjern." Eller som "... det fyres hardt på Spåls-hytta i kveld, det gjelder å pigge i hus før neglesprettene gjør det helt av med en." He-he.

Godt å lese er også Skiforeningen tidligere mangeårige generalsekretær Arild Smith-Kielland, i neste kapittel Snølandet at selv om fire til seks spors løyper kan være gode og trygge nok, blir de for ensformige. "De stiller ingen krav til teknikk og reaksjonsevne. De skjerper ikke sansene og byr ikke på tilfredsstillende muligheter til å øke spenstigheten," hevder han!

Historien om Nordmarksgodset blir fortalt på en oversiktlig måte, likeledes fløterhistorien med alle påfølgende damanlegg og omregulering av bekker og elver for å skaffe nok vann til fløyta. Stusser du over spor etter alskens virksomhet, du støter på i Marka, er sjansene store for at du finner svar i en bok som denne. Red.

Knut A. Nilsen
Nordmarkaboka
Grøndahl & Søns Forlag AS
2. utgave, Oslo 1988
ISBN 82-504-0952-3
160 sider, stort format
Rikt illustrert i farger

GRØNT DIKT

Da jorden lå nyskapt fra Skaperens hånd
fikk mennesket det hele å styre;
foruten en sjel blev det også gitt ånd,
der skjenket det evner så dyre.
Det kunde da tyde den hellige lov:
å bruke det hele med lempe,
men ikke behandle naturen med rov
og sig selv som en drabelig kjempe.

Botanikeren Hanna Resvoll-Holmsen var selv en av naturvernets drabelige kjemper, som også kunne hylle foreningen med vakre vers i gamle dager. (Hentet fra Bredo Berntsens kapittel Historie i Fra blomsterfredning til økopolitikk, Østlandske Naturvernforenings småskrifter, 1975.)

B

NORGE P.P. PORTO BETALT

Bestill allerede nå vår tradisjonelle kalender for neste år! Planleggingen tilsier at det blir like mange flotte fotoer som i fjor. Prisen er den samme, ett eksemplar kr 109,- for medlemmer, og kr 144,- for ikke-medlemmer, pluss porto og et lite ekspedisjonsgebyr. Kommer du innom Vøienvolden i kontorets åpningstid (mandag og onsdag kl 08.00 – kl 16.00), slipper du porto og gebyr. Kvantumsrabatter for flere eksemplarer. Ser man på portogrensene, lønner det seg å bestille 3–5, det er samme pris som forsendelse av to. Neste portotrinn er også det samme for 6–8 eksemplarer.

Send bestilling til noa@noa.no eller på telefon 22 38 35 20. Går alt som planlagt, vil kalenderen være klar for utsendelse i begynnelsen av november.

Støtt NOAs arbeid for å sikre Marka. Kjøp Markakalenderen for 2012!

MARKAKALENDER 2012

Hvorfor ikke la Markakalenderen bli din julehilsen til familie og venner? Ved kjøp av kalendere bidrar du til NOAs arbeid for blant annet å ta vare på Marka, eventyrskogene og våre grønne lunger.

Markakalenderen utgis av NOA

kr **109,-**^{pr stk}
medlemspris

Kalenderen måler
21 cm X 29 cm

Medlemmer:
1 eks. kr 109,- pr stk.
2-4 eks. kr 99,- pr stk.
5-9 eks. kr 89,- pr stk.
10-19 eks. kr 79,- pr stk.
20-49 eks. kr 69,- pr stk.

Ikke-medlemmer:
1 eks. kr 144,- pr stk.
2-4 eks. kr 134,- pr stk.
5-9 eks. kr 124,- pr stk.
10-19 eks. kr 114,- pr stk.
20-49 eks. kr 104,- pr stk.

Jeg bestiller herved eksemplar/er av NOAs MARKAKALENDER 2012. Medlemspris er kr 109,- pr stk. Ikke medlemmer betaler kr 144,- pr stk. Porto og ekspedisjon kommer i tillegg. Det gis rabatt ved kjøp av mer enn 1 kalender.

.....
Navn

.....
Medlemsnummer

.....
Adresse

.....
Postnummer/Sted

Adressaten betaler for sending i Norge

Distribueres av Posten Norge

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus
Svarsending 2209
0091 Oslo